

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Sžo/89/2014
Identifikačné číslo spisu:	6013201638
Dátum vydania rozhodnutia:	25.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:6013201638.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej v právnej veci žalobkyne O. W., bytom Z., zastúpenej JUDr. Katarínou Donovalovou, bytom M. Rázusa 19, Banská Bystrica proti žalovanému Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Špitálska 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 28. augusta 2013, číslo UPS/US5/1113/BEZ/2013/13853/VAL, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 5. júna 2014, č. k. 24S/281/2013-46, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 5. júna 2014, č. k. 24S/281/2013-46, v znení opravného uznesenia z 29. septembra 2014, č. k. 24S/281/2013-59, p o t v r d z u j e.

Žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 5. júna 2014, č. k. 24S/281/2013-46, zrušil rozhodnutie žalovaného číslo UPS/US5/1113/BEZ/2013/13853/VAL, zo dňa 22. augusta 2013, ako aj prvostupňové rozhodnutie správneho orgánu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, Brezno č. BR1/RPČ/SOC/2013/16578/6/BAI zo dňa 10. apríla 2013 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Rozhodnutím zo dňa 22. augusta 2013, číslo UPS/US5/1113/BEZ/2013/ 13853/VAL žalovaný zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, odboru sociálnych vecí a rodiny v Brezne, číslo BR1/RPČ/SOC/2013/16578/6/BAI zo dňa 10. apríla 2013, ktorým prvostupňový správny orgán podľa § 38 ods. 1 písm. b) bod 2 zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z.z.“) nevyhovel žiadosti žalobkyne z 25. februára 2013 a nepriznal jej peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla.

V odôvodnení rozsudku krajský súd konštatoval, že prvostupňový správny orgán vydal dňa 10.04.2013 komplexný posudok, podkladom ktorého bol lekársky posudok z 21.03.2013 so záverom, že žalobkyni

nebola navrhnutá žiadna forma kompenzácie. Miera funkčnej poruchy žalobkyne je 50% a žalobkyňa sa považuje za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím. V oblasti mobility a orientácie má žalobkyňa v dôsledku narušenia telesných funkcií zníženú pohybovú schopnosť, pohybuje sa pomocou inej osoby a prostredníctvom jednej francúzskej barly, bol vyvodený záver, že žalobkyňa je schopná s pomocou inej osoby premiestniť sa k prostriedkom verejnej hromadnej dopravy a používať ich. Z toho vyplývalo, že žalobkyňa nie je odkázaná na individuálnu dopravu a preto jej nebolo možné požadovaný peňažný príspevok na prevádzku osobného motorového vozidla navrhnúť. V odvolacom konaní na druhostupňovom správnom orgáne bol vyhotovený lekársky posudok z 01.08.2013 a komplexný posudok z 19.08.2013 s tým, že miera funkčnej poruchy žalobkyne je 70%, avšak rovnako ako v prvostupňovom konaní sa nenavrhujú kompenzovať sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia žalobkyne požadovaným peňažným príspevkom na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla. Žalobkyňa je z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia odkázaná na sprievodcu. Z toho dôvodu žalovaný napadnutým rozhodnutím odvolanie žalobkyne zamietol a rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa potvrdil.

Krajský súd sa s názorom správnych orgánov nestotožnil. Poukázal na účel úpravy právnych vzťahov pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, ktorým je podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti za podmienok a v oblastiach ustanovených týmto zákonom. Zo skutkového stavu zisteného správnymi orgánmi vyplývajú z ťažkého zdravotného postihnutia pre žalobkyňu sociálne dôsledky v oblasti mobility, pričom žalovaný v napadnutom rozhodnutí, ako aj prvostupňový správny orgán vo svojom rozhodnutí dospeli k záveru, že žalobkyňa je v sprievode inej osoby schopná pomalým tempom premiestniť sa k vozidlu verejnej hromadnej dopravy a späť, nastúpiť do a vystúpiť z vozidla a zvládnuť inú situáciu vo vozidle verejnej hromadnej dopravy. Pritom konštatovali, že žalobkyňa sa pohybuje za pomoci jednej barly a v sprievode inej osoby. Na základe uvedeného však dospeli k záveru, že žalobkyňa nie je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom podľa § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z., a preto jej nie je možné poskytnúť peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla. Takýto záver správnych orgánov, podľa ktorého žalobkyňa je schopná cestovať prostriedkami verejnej hromadnej dopravy v sprievode inej osoby, a teda nie je schopná túto činnosť vykonať sama, považoval krajský súd za rozporný s § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z., podľa ktorého fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, ak nie je schopná na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami a pri rešpektovaní jej prirodzenej dôstojnosti, zvládnuť uvedené úkony. Z toho dôvodu krajský súd napadnuté rozhodnutie žalovaného, ako aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

Proti rozsudku krajského súdu podal včas odvolanie žalovaný. Žiadal, aby odvolací súd zmenil rozsudok krajského súdu a žalobu zamietol. Namietal, že výklad ustanovenia § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z., ktorý vykonala krajský súd, je v rozpore s filozofiou celého zákona. Krajský súd nepovažuje za rovnaký základ s ostatnými fyzickými osobami a pri rešpektovaní jej prirodzenej dôstojnosti zvládnuť uvedené úkony, ak fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím potrebuje k vykonaniu uvedených úkonov pomoc inej osoby. Vystúpenie do a zostúpenie z prostriedkov verejnej hromadnej dopravy je žalobkyňa schopná pomocou vlastnej aktivity a pomoc inej fyzickej osoby pri nástupe do prostriedkov verejnej hromadnej dopravy a výstupe z nich nemožno považovať za narušenie prirodzenej dôstojnosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. Ani z lekárskej správy, na ktorú poukazovala žalobkyňa, nevyplýva, že by žalobkyňa nebola vôbec schopná vystúpiť do prostriedkov hromadnej dopravy a sprievod v jej prípade dostatočne kompenzuje sociálne dôsledky jej ťažkého zdravotného postihnutia.

Žalobkyňa vo vyjadrení sa k odvolaniu žalovaného uviedla, že žalovaný neuvádza žiadne nové skutočnosti, ktoré by krajský súd nezohľadnil. Poukázala na skutočnosť, že dovŕšila vek 85 rokov a pre svoje ťažké zdravotné postihnutie nie je schopná vykonať dané úkony - nastúpiť a vystúpiť z verejnej hromadnej dopravy ani za pomoci sprievodcu. Preto navrhla rozsudok krajského súdu potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10, § 246c a § 250ja Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného nemožno vyhovieť.

Predmetom konania bolo posúdenie zákonnosti rozhodnutia žalovaného o nepriznaní peňažného príspevku na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, a to zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla.

Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z. posudková činnosť na účely kompenzácie, preukazu a parkovacieho preukazu je lekárska posudková činnosť a sociálna posudková činnosť.

Podľa § 11 ods. 11 vety prvej zákona výsledkom lekárskej posudkovej činnosti je lekársky posudok, ktorý obsahuje mieru funkčnej poruchy, vyjadrenie, že ide o fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, závery k jednotlivým druhom odkázanosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím podľa § 14 a termín opätovného posúdenia zdravotného stavu, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 13 ods. 1 písm. e) zákona sociálna posudková činnosť na účely tohto zákona je navrhovanie kompenzácií v jednotlivých oblastiach.

Výsledkom sociálnej posudkovej činnosti je posudkový záver, ktorého obsahom sú sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia vo všetkých oblastiach kompenzácie, ktoré má fyzická osoba v dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia a návrh kompenzácie vo všetkých jej oblastiach (§ 13 ods. 9 zákona).

Podľa § 15 ods. 1 písm. d) zákona na základe lekárskeho posudku podľa § 11 ods. 11 a na základe posudkového záveru podľa § 13 ods. 9 príslušný orgán vypracúva komplexný posudok na účely kompenzácie, ktorý obsahuje návrh druhu peňažného príspevku na kompenzáciu.

Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, ak nie je schopná na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami a pri rešpektovaní jej prirodzenej dôstojnosti

- a) premiestniť sa k vozidlu verejnej hromadnej dopravy osôb a k prostriedku železničnej dopravy a späť,
- b) nastupovať do vozidla verejnej hromadnej dopravy osôb a do prostriedku železničnej dopravy, udržať sa v ňom počas jazdy a vystupovať z vozidla verejnej hromadnej dopravy osôb a z prostriedku železničnej dopravy alebo
- c) zvládnuť z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia inú situáciu vo vozidle verejnej hromadnej dopravy osôb a v prostriedku železničnej dopravy najmä z dôvodu poruchy správania pri duševných ochoreniach, vertebrobasilárnej insuficiencie s ťažkými závratmi, straty dvoch končatín, kardiopulmonálnej nedostatočnosti ťažkého stupňa alebo ťažkej poruchy sfinkterov. (§ 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z.)

Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na sprievodcu, ak je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby alebo na pomoc psa so špeciálnym výcvikom pri zabezpečovaní pohybu, orientácie a komunikácie so spoločenským prostredím. (§ 14 ods. 10 zákona č. 447/2008 Z.z.)

Zvýšené výdavky súvisiace so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla na účely tohto zákona sú výdavky na pohonné látky, ktoré slúžia na jeho prevádzku, ktoré fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím využíva na pracovné aktivity, vzdelávacie aktivity, rodinné aktivity alebo občianske aktivity. (§ 38 ods. 9 veta prvá zákona č. 447/2008 Z.z.)

Z vyššie uvedených ustanovení zákona vyplýva, že peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla nemožno poskytnúť každej ťažko zdravotne postihnutej fyzickej osobe, ale iba takej, ktorá okrem podmienky ťažkého

zdravotného postihnutia spĺňa niektorú z ďalších zákonom stanovených podmienok. To v danom prípade znamená, že sa nedokáže premiestniť k vozidlu verejnej hromadnej dopravy osôb a k prostriedku železničnej dopravy a späť, nastupovať do vozidla verejnej hromadnej dopravy osôb a do prostriedku železničnej dopravy, udržať sa v ňom počas jazdy a vystupovať z vozidla verejnej hromadnej dopravy osôb a z prostriedku železničnej dopravy alebo zvládnuť z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia inú situáciu vo vozidle verejnej hromadnej dopravy osôb a v prostriedku železničnej dopravy, najmä z dôvodu poruchy správania pri duševných ochoreniach, vertebrobasilárnej insuficiencie s ťažkými závratmi, straty dvoch končatín, kardiopulmonálnej nedostatočnosti ťažkého stupňa alebo ťažkej poruchy sfinkterov.

V zmysle ustanovenia § 38 ods. 1 písm. b) bod 2. zákona o peňažných príspevkoch peňažný príspevok možno poskytnúť len v prípade, ak ide o fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím a komplexný posudok o jej zdravotnom stave obsahuje záver, že žiadateľ o príspevok je odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom.

Podkladom rozhodnutia o peňažnom príspevku je komplexný posudok (§ 55 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z.) vypracovaný na účely kompenzácie podľa § 11 ods. 11 citovaného zákona, ktorý musí podľa § 13 ods. 9 zákona o peňažnom príspevku obsahovať záver, či fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom. Lekársky posudok vypracúva posudkový lekár, ktorý pri vykonávaní lekárskej posudkovej činnosti spolupracuje s lekárom so špecializáciou v príslušnom špecializačnom odbore a sociálnym pracovníkom príslušného orgánu.

V prejednávanej veci podkladom pre rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu a pre rozhodnutie žalovaného boli komplexné posudky zo 10.04.2013 a 19.08.2013, ktoré stanovili mieru funkčnej poruchy žalobkyne najprv 50% a potom 70%, takže žalobkyňa sa považuje za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím. V oblasti mobility a orientácie uviedli, že žalobkyňa má zníženú pohybovú schopnosť v dôsledku narušenia telesných funkcií. Je v liečbe pre cukrovku II. typu na perorálnej liečbe s diabetickou polyneuropatiou, arteriálnu hypertenziu, ischemickú chorobu srdca II. - III. stupňa s nízkou toleranciou fyzickej námahy, artrózu váhonosných kĺbov - coxartrózu II. stupňa bilat., gonartrózu II. stupňa vľavo a III. stupňa vpravo. Zdokumentovaná je osteoporóza a vertebrogénny algický syndróm s kompresívnym radikulárnym syndrómom vpravo s hypotrofiou, s motorickým deficitom stredného stupňa. Pohybuje sa za pomoci francúzskej barly a v sprievode inej osoby je schopná sa premiestniť k vozidlu verejnej hromadnej dopravy a k prostriedku železničnej dopravy, nastupovať a vystupovať z vozidla verejnej hromadnej dopravy ako aj zvládnuť situáciu v nich a nie je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom. Na základe zisteného zdravotného stavu poskytnutie peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla žalobkyni nebolo navrhnuté.

Odvolací súd v súlade s § 219 ods. 2 O.s.p. uvádza, že sa v prejednávanej veci stotožňuje s odôvodnením rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 5. júna 2014, č. k. 24S/281/2013-46.

Cieľom úpravy právnych vzťahov uvedených v § 1 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z. je podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti za podmienok a v oblastiach ustanovených týmto zákonom. (§ 1 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z.)

Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z. sociálny dôsledok ťažkého zdravotného postihnutia je znevýhodnenie, ktoré má fyzická osoba z dôvodu jej ťažkého zdravotného postihnutia v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia rovnakého veku, pohlavia a za rovnakých podmienok a ktoré nie je schopná z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia prekonať sama.

Nebolo sporné, že žalobkyňa je fyzickou osobou s mierou funkčnej poruchy 70% a považuje sa za osobu s ťažkým zdravotným postihnutím.

Zo skutkového stavu zisteného správnymi orgánmi vyplývajú z ťažkého zdravotného postihnutia pre žalobkyňu sociálne dôsledky v oblasti mobility, pričom žalovaný v napadnutom rozhodnutí, ako aj prvostupňový správny orgán vo svojom rozhodnutí dospeli k záveru, že žalobkyňa je s pomocou francúzskej barly schopná premiestniť sa k vozidlu verejnej hromadnej dopravy a späť, nastúpiť do a vystúpiť z vozidla a zvládnuť inú situáciu vo vozidle verejnej hromadnej dopravy so sprievodcom. Na základe uvedeného dospeli k záveru, že žalobkyňa nie je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom podľa § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z. a z toho dôvodu jej nie je možné poskytnúť peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla.

Záver, že žalobkyňa nie je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom podľa názoru odvolacieho súdu nezodpovedá obsahu spisového materiálu. Z posudkov vyplýva, že žalobkyňa, vzhľadom aj na polyneuropatiu, nízku toleranciu námahy a stupeň artrózy váhonosných kĺbov, nie je schopná sa sama premiestniť k vozidlu verejnej hromadnej dopravy a späť, nastúpiť do a vystúpiť z vozidla a zvládnuť inú situáciu vo vozidle verejnej hromadnej dopravy. Neodporúčanie kompenzácie v oblasti mobility požadovaným príspevkom, odôvodňované tým, že je odkázaná na sprievodcu (§ 14 ods. 10 zákona č. 447/2008 Z.z.) je rozporné. S prihliadnutím na vek a zdravotné postihnutie sa posudzovanie žalobkyne javí ako neúplné a nepresvedčivé. Žalovaný sa podľa názoru odvolacieho súdu nedostatočne vysporiadal s tým, čo možno považovať za „zabezpečenie pohybu“ uvedené v § 14 ods. 10 a schopnosti, uvedené v § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z. Podľa názoru odvolacieho súdu je takýto záver v rozpore s ustanovením § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z., podľa ktorého fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, ak nie je schopná na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami a pri rešpektovaní jej prirodzenej dôstojnosti zvládnuť uvedené úkony.

Výklad žalovanej, že na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami sa rozumie aj schopnosť vyvinutia vlastnej aktivity za pomoci inej osoby, podľa názoru odvolacieho súdu nezodpovedá ani slovnému, ani faktickému významu tohto ustanovenia. Pokiaľ žalobkyňa nie je schopná uvedené úkony (nástup a výstup z prostriedkov verejnej hromadnej dopravy) zvládnuť bez pomoci inej fyzickej osoby, nemožno považovať vykonanie uvedených úkonov na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami, ktoré pomoc inej osoby nepotrebujú.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Úlohou žalovaného v ďalšom konaní bude po opätovnom posúdení vyhotoviť nový posudok a vo veci opätovne rozhodnúť, pričom svoje závery aj náležite odôvodní a vysporiada sa so všetkými námietkami žalobkyne.

O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 250k ods. 1 O.s.p. a úspešnej žalobkyňi náhradu trov konania nepriznal, keďže si žiadne trovy konania neuplatnila.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.